

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Ettepanek: Muudatus komisjoni ettepanekus COM(2011) 607 (final/2): Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1081/2006”

COM(2013) 145 final – 2011/0268 (COD)

ja „Ettepanek: Muudatuste tegemine komisjoni ettepanekusse COM(2012) 496: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse ühissätted ühisesse strateegilisse raamistikku kuuluvate fondide – Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi – kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006”

COM(2013) 146 final – 2011/0276 (COD)

(2013/C 271/19)

Pearaportöör: **Mário SOARES**

25. märtsil 2013 otsustas Euroopa Komisjon vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 164 ja 177 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Ettepanek: Muudatus komisjoni ettepanekus COM(2011) 607 (final/2): Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1081/2006”

COM(2013) 145 final – 2011/0268 (COD)

ja

„Ettepanek: Muudatuste tegemine komisjoni ettepanekusse COM(2012) 496 - Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse ühissätted ühisesse strateegilisse raamistikku kuuluvate fondide – Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi – kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006”

COM(2013) 146 final – 2011/0276 (COD).

16. aprillil 2013 tegi komitee juhatus käesoleva arvamuse ettevalmistamise ülesandeks tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse sektsioonile.

Arvestades töö kiireloomulisust, määras komitee täiskogu 490. istungjärgul 22.–23. mail 2013 (22. mai istungil) pearaportööriks Mário SOARESE ja võttis vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 135, vastu hääletas 3, erapooletuks jäi 4.

1. Järeldused ja soovitus

1.1 Ehkki komiteel on kahtlusi noorte tööhõive ja noortegarantii algatuste jaoks eraldatud summa ja rahastamisviisi osas, nõustub Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee komisjoniga selles, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi Euroopa Sotsiaalfondi ja struktuurifondide kohta tuleb muuta vastavalt esitatud ettepanekutele.

1.2 Komitee rõhutab, et praegu otsustamisel olevad poliitilised strateegiad peavad edendama majanduskasvu, stabiilsete ja kvaliteetsete töökohtade loomist ning tugevdama sotsiaalset ühtekuuluvust.

1.3 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tunneb kahetsust selle üle, et noorte tööhõive algatuse rahastamine ei tulene ELi eelarve suurendamisest, vaid hoopis vähendatakse ühtekuuluvuspoliitika jaoks ette nähtud eelarvevahendeid, mis on juba ajavahemikuks 2007–2013 kavandatud vahenditest väiksemad.

1.4 Komitee on veendunud, et kavandatud 6 miljardi euro suurusest summast ei piisa, arvestades probleemi ulatust ja vajadust see võimalikult kiiresti lahendada.

1.5 Kuna kriis ikka veel kestab ning uusi töökohti ei ole hakatud looma, teeb komitee ettepaneku kasutada suuremat paindlikkust nende noorte töötute protsendimäära määramisel, kellele tagatakse juurdepääs eraldatud vahenditele, et oleks võimalik hinnata noorte töötuse arengut või teise võimalusena kehtestada kõnealuseks määraks 20 %.

1.6 Komitee soovib tõsta noortegarantii vanusepiiri 30. eluaastani, eelkõige riikides, kus noorte töötuse tase on kõige kõrgem.

1.7 Lõpuks kutsub komitee liikmesriike üles mitte vähendada finantskohustusi, mis on ette nähtud mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekus noorte tööhõive edendamiseks, ning nõustuma komisjoni ettepanekuga kasutada täiendavaid vahendeid, saavutamaks eesmärki, mis seisneb terve põlvkonna Euroopa noorte tulevikku ohustava probleemi lahendamises.

2. Euroopa Komisjoni ettepaneku põhielemendid

2.1 Tuginedes Euroopa Ülemkogu 28. veebruari 2013. aasta otsusele luua noortegarantii, esitas komisjon kaks ettepanekut: esimeses muudetakse komisjoni ettepanekut COM(2011) 607 (final/2); Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnustatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1081/2006 (COM(2013) 145 final), samal ajal kui teises muudetakse komisjoni ettepanekut COM(2012) 496: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse ühissätted mitme fondi kohta ja tunnustatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (COM(2013) 146 final).

2.2 Nende ettepanekute eesmärk on tagada noorte tööhõive algatuse rahastamine noortegarantii raames, eesmärgiga tagada kõigile kuni 25aastastele noortele inimväärne töö, täienduskoolitus või praktikakoht nelja kuu jooksul pärast õpingute lõpetamist või töötuks jäämist.

2.3 Ajavahemikuks 2014–2020 kavandatud finantseeringute kogusumma on kuus miljardit eurot, millest kolm miljardit moodustavad investeeringud Euroopa Sotsiaalfondist ja kolm miljardit sihtotstarbelised eraldised, mis on noorte tööhõive algatuse jaoks ette nähtud alamrubriigis 1b: „Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus“.

2.4 Kavandatud rahastamisvahendid on ette nähtud NUTS 2. tasandi piirkondadele, kus (15–25aastaste) töötute noorte määr oli 2012. aastal üle 25 %.

3. Üldmärkused

3.1 Äärmiselt tõsine olukord noorte töötuse valdkonnas, mida on tõdetud mitmes liikmesriigis, õigustab igati nõukogu 28. veebruari 2013. aasta otsuses kajastuvat algatust luua noortegarantii, mida sotsiaalpartnerid ja kodanikuühiskonna organisatsioonid on taotlenud korduvalt ja erinevas vormis.

3.2 Euroopa Komisjoni hinnangul on ELis 7,5 miljonit mitte-töötavat ja mitteõppivat NEET-noort⁽¹⁾, mis vastab 12,9 %-le Euroopa 15–24aastastest noortest. Suur osa neist ei ole lõpetanud keskkooli, jättes kooli pooleli; paljud neist on sisserändajad või pärit ebasoodsas olukorras olevate elanikkonnarühmade seast. Teatud riikides on halvenenud olukorras keskklassi (uusvaeste) noored, kes ei ole veel õpinguid lõpetanud ning keda ähvardab oht õpingud katkestada.

3.3 Varasemates arvamustes on komitee rõhutanud noorte töötuse äärmiselt suurt määra ELis ning pöördunud kõigi asjaomaste sidusrühmade poole taotlusega võtta kiireloomulisi, tõhusaid ja otsustavaid meetmeid, et purustada nõiarering, mis ähvardab seada ohtu terve põlvkonna tulevikule⁽²⁾. Tegemist ei ole üksnes teatud inimesi mõjutava probleemiga, vaid ohuga, mis ähvardab ka ELi sotsiaalset ühtekuuluvust, mis pikas perspektiivis võib kahjustada ELi majanduskasvu ja konkurentsivõimet.

3.4 Komitee leiab, et otsustamisel olevad poliitilised strateegiad peavad aitama kaasa majanduse taaselustamisele ning selliste kvaliteetsete ja stabiilsete töökohtade loomisele – millega kaasnevad garantii ja kaitse –, mis on ajalooliselt kaasa aidanud Euroopa sotsiaalmudeli ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele väljakujunemisele. Samal ajal kinnitab komitee sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide osalemise tähtsust nende poliitikameetmete kavandamisel, rakendamisel ja asjakohaste järelemeetmete elluviimisel.

3.5 Tegelikult on noortegarantiiisse kaasatud noorte tööhõivealgatus tõhus üksnes siis, kui sellega kaasnevad asjakohased stiimulid „tööturu nõudlusega“ seoses (st kui toimub majanduskasv). Lisaks on meetmed nende miljonite noorte hariduse, praktika ja kompetentsitaseme tõstmiseks, kellel on väikesed väljavaated tööturule sisenemiseks, seotud väga suurte riskidega.

3.6 Komitee arvates tekitab muret asjaolu, et Euroopa Ülemkogu näeb Euroopa majandusraskusi peamiselt elarve konsolideerimisega seonduva probleemina, püüdmata seejuures isegi mitte määratleda alternatiivseid kulusid või negatiivseid järeldajaid, näiteks massiline tööpuudus noorte seas, pettumuse ja lootusetuse tunne⁽³⁾.

⁽¹⁾ NEET (inglise keeles: Not in Education, Employment or Training) viitab mitteõppivatele ja mittetöötavatele noortele, kellel on madala haridus- ja koolitustase.

⁽²⁾ Vt EMSK aramus „Noorte tööhõivepakett“, ELT C 161, 6.6.2013, lk 67-72.

⁽³⁾ Noorte tööturule mittekaasamise kulu ületab ülemääraste sotsiaaltoetuste või saamata jäänud maksutulude tõttu 150 miljardi euro suuruse summa.

4. Konkreetsete märkused

4.1 Komisjoni esitatud muudatuste eesmärk on kohandada Euroopa Sotsiaalfondi määrust ning Euroopa eri fondide üldmäärust Euroopa Ülemkogu 7.-8. veebruari otsusele. Järgnevates märkustes ei käsitleta komisjoni ettepanekuid, vaid nõukogu otsusest johtuvaid eeldusi.

4.2 Praeguse kriisi taustal jääb komiteel vaid üle väljendada kahetsust selle üle, et nõukogu esitatud ELi eelarve aastateks 2014–2020 on väiksem kui eelneva perioodi eelarve, asjaolu, mis mõjutab negatiivselt praeguse olukorraga toimetulekuks vajalikke vahendeid.

4.3 Selle otsuse tulemusena ei pärine noorte töötuse vastu võitlemiseks kavandatud rahastamismeetmed eelarve suurenemisest, vaid teiste rubriikide jaoks mõeldud assigneeringute, sh kolme miljardi euro ulatuses Euroopa Sotsiaalfondi vahendite ja kolme miljardi euro ulatuses ühtekuuluvuspoliitika vahendite, vähendamisest.

4.4 Lisaks sellele on kuue miljardi suurune kogusumma seitsme aasta peale jagatuna selgelt ebapiisav⁽⁴⁾.

4.5 Otsus võtta 2012. aasta aluseks nende töötute noorte protsendi (25 %) määratlemisel, kellel on õigus saada toetust

asjaomastest fondidest, ei arvesta ei kriisi arengu ega praeguse majanduslangusega, mistõttu valitseb oht jätta tähelepanuta ülitõsised olukorrad, mis võivad kõnealusel perioodil esile kerkida. Seetõttu on komitee seisukohal, et vajalik on suurem paindlikkus noorte töötuse arengu hindamisel või tuleks ennetusmeetmena langetada kõnealust määra 20 %-le.

4.6 Lisaks sellele soovib komitee tõsta noortegarantii raames toetuse saamise puhul rakendatavat vanusepiiri 30. eluaastale, et garantiile juurdepääs oleks ka noortel, kes lõpetavad ülikooli hiljem või on läbimas üleminekuperioodi koolitusele tööle. See on eriti oluline nende riikide puhul, kus noorte töötuse määr on eriti kõrge.

4.7 Komitee kiidab heaks otsuse teha liikmesriikidele erand noorte tööhõive algatusele suunatud konkreetsete eraldiste kaasrahastamise osas (kolm miljardit eurot), ning otsuse mitte kaasata noorte tööhõive algatuse jaoks kavandatud vahendeid 5 %-lisse tulemusreservi.

4.8 Vaatamata ülalpool esitatud märkustele soovib komitee rõhutada, et kõnealust algatust tuleks toetada ning muuta see aktiivse tööhõivepoliitika struktuurimeetmeks, mitte pelgalt praeguse majanduskriisiga toimetuleku vahendiks⁽⁵⁾.

Brüssel, 22. mai 2013

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Henri MALOSSE

⁽⁴⁾ Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (ILO), kes kõnealust algatust teatud reservatsiooniga tervitas, peab praeguse olukorra muutmiseks vajalikuks eraldada 21 miljardi euro ulatuses vahendeid.

⁽⁵⁾ Kooskõlas EMSK arvamusega „Noorte tööhõivepakett” (ELT C 161, 6.6.2013, lk 67-72) peab noorte tööhõive algatus olema seotud Euroopa poolaastaga.